

Preek over 1 Koningen 3:1-15

- Schildwolde, 11 maart 2020
- biddag
- Kees van Dusseldorp

Thema: Wat vraag jij?

votum en groet

NLB 8b Zie de zon, zie de maan (=Gk.148)

geloofsbelijdenis in kindertaal (met ppt)

NGK 239 'k Stel mijn vertrouwen

gebed

lezen: 1 Kon.3:1-15

Opw.40 Zoek eerst het koninkrijk van God

vertelling (met ppt)

Opw.520 Wees mijn verlangen

preek (met ppt)

Ps.72:1,2

gebed

Onze Vader

collecte

NGK 162:1,3,7,9 Barmhartig Vader op uw troon

zegen

Liturgie avonddienst

votum en groet

NGK 176 'k Geloof in God de Vader, die uit niets

gebed

lezen: 1 Kon.3:1-15

Mat.6:25-34

Ps.72:1,2

preek: Wat vraag jij?

Opw.520 Wees mijn verlangen

gebed

Onze Vader

collecte

NGK 162:1,3,7,9 Barmhartig Vader op uw troon

zegen

Gemeente van Christus,

** bidden voor arbeid is soms ongemakkelijk

Biddag voor gewas én arbeid. Bidden voor de arbeid is minder gemakkelijk dan bidden voor het gewas. Als ik mijn biddagpreken van de afgelopen jaren nakijk, dan komt gewas daarin meer voor dan arbeid. Zeker sinds ik in Schildwolde predikant ben. We leven hier dichterbij de natuur, bij het boerenleven, bij de seizoenen dan in veel andere plaatsen in Nederland. Ook het besef van afhankelijkheid is op dit punt groter. De afgelopen jaren hebben ons laten zien hoe afhankelijk we zijn van de weersomstandigheden, ondanks al onze technische mogelijkheden. Hoe weinig invloed hebben we daarop! En des te meer weten we ons afhankelijk van God, de Schepper en Onderhouder van onze wereld.

Bij bidden voor arbeid is dat gevoel van afhankelijkheid veel minder sterk. Arbeid is immers precies wat wij dóen. Waar we zelf onze keuzes in maken. Waarin onze kracht, onze slimheid, onze handigheid, onze vermogens naar voren komen. En op de een of andere manier voelen we ons dan minder afhankelijk. En hebben we ook minder het gevoel dat we God nodig hebben.

Natuurlijk, we bidden om kracht voor het werk dat wacht. Dat zou je tenminste kunnen doen, bijvoorbeeld 's morgens voor je aan de slag gaat. Als het een spannende klus is, of een belangrijk tentamen, dan bid je meer bewust dan als het om de gewone, dagelijkse dingen gaat. De meeste christenen beginnen elke dag met gebed. Dat zet je werk in het licht van God. Maar wat betekent dat? En heeft dat ook gevolgen voor de manier waarop je je werk doet?

Natuurlijk, we weten: aan Gods zegen is alles gelegen. Daarom bidden we om Gods zegen over onze activiteiten. Zo dragen we onze arbeid aan de Heer op. Of Hij het wil gebruiken voor zijn doel. Maar wat dat inhoudt, is niet altijd duidelijk. En in hoeverre je je werk ook voor God doet, daar sta je misschien ook niet zo bij stil.

'Vraag wat je wilt', zei God tegen Salomo, 'en ik zal het je geven.' Salomo betrok die vraag op zijn werk. Dat is niet vanzelfsprekend. Sterker nog: veel mensen zouden het vandaag zelfs afkeuren: je werk is toch minder belangrijk dan je gezin, je gezondheid, je relaties of zelfs je geloof? Als jij aan God mag vragen wat je wilt, dan zullen er best mensen zijn die voor zichzelf wel een verlanglijst hebben. Maar ik schat in dat veel christenen iets zullen vragen wat niet persé egoïstisch is. Meer liefde, meer energie, minder lijden, oplossingen voor wereldproblemen als vluchtelingen, klimaatverandering, het coronavirus, een overtuigend bewijs van Gods aanwezigheid. Maar je werk?? Als je zo'n geweldig aanbod van God zou toepassen op je werk, is dat dan niet veel te belangrijk voor je?

Bidden voor gewas gaat ons gemakkelijker af dan bidden voor arbeid. Is het omdat wij tussen geloof en werk gemakkelijk een kloof ervaren? Zo van: geloof heeft met God te maken en arbeid met de wereld? De zondag is voor het geloof – dan werken we zoveel mogelijk niet. En de andere dagen zijn voor het werk – afhankelijk van de energie en de verantwoordelijkheden die we hebben. Veel christenen hebben er moeite mee om die aan elkaar te verbinden. Maar nu – op woensdag, midden in de werkweek, zijn we bij elkaar. Vandaag in het bijzonder om te leren bidden voor de arbeid. Hoe kun jij bidden voor jouw werk? Wat betekent jouw werk voor God? En wat betekent je geloof voor de manier waarop je aan het werk gaat?

Vragen genoeg op deze biddag voor gewas en arbeid. Laten we onze arbeid in het licht van Gods Woord brengen. En zo ons ongemak onderzoeken om beter te leren bidden.

** maar weet je: je arbeid een roeping is van Godswege

Bidden voor je werk. Het aanbod van God dat je een wens mag doen, gebruiken voor je werk. Hoe geloof jij in je werk? Weet je: je arbeid is een roeping van Godswege. Ja, ook jouw arbeid. Wat jij hier op aarde doet, heeft voor God betekenis. Of je werk betaald is of niet. Of je nu veel invloed hebt of niet. Of je er plezier in hebt – wat wel fijn is – of niet. God geeft je een verantwoordelijkheid. Of, om het nog wat sterker te zeggen: een roeping. Het blijft zoeken naar de verbinding tussen geloof en werk. Maar aan jouw leven, ook aan jouw arbeid heeft God zich verbonden. Onze arbeid staat in het licht van Gods verbond.

‘Vraag wat je maar wilt en ik zal het je geven.’ Dat was het aanbod van God aan Salomo. Tussen God en Salomo bestond een heel bijzondere band. Bij zijn geboorte had Salomo van God de naam Jedidja had gekregen: lieveling van de Heer. En we lezen dat Salomo uit liefde voor God regelmatig zijn offers bracht. Ze hadden een nauwe band, waarin ook de naam van Salomo ‘Vredevorst’ inhoud kreeg.

En toch is het aanbod van God geen persoonlijke cadeaubon voor Salomo. Voor zijn verjaardag of zo. Het is een blanco cheque bij de inauguratie van Salomo als koning. Dat Salomo het ook gebruikt voor zijn koningschap geeft aan dat hij dit goed begreep. De verleiding om zo’n geschenk voor jezelf te gebruiken was er zeker. God neemt dat risico. En je kunt daar natuurlijk altijd wel een verhaal omheen bedenken. ‘Heer, maak mij rijk, zodat ik niet afhankelijk ben van buitenlandse koningen’. ‘Heer, maak mij machtig, zodat ik met al mijn soldaten het volk kan beschermen’. ‘Heer geef mij gezondheid en een lang leven, zodat er rust in het land blijft’. En toch ruik je aan zulke verhalen de geur van het eigenbelang.

Zo niet bij Salomo. Hij gebruikt de geschenkbbon compleet voor zijn werk als koning in dienst van de Heer. ‘Heer, ik ben koning geworden over uw uitverkoren volk!’ Tot drie keer toe zegt hij: ‘Het is uw volk, Heer. Dat wil ik dienen. U wil ik dienen!’ Zijn taak als koning zet hij compleet in het kader van Gods verbond met Israël.

Wat gaaf dat God zich met het koningschap van Salomo bemoeit! Er is hem veel aan gelegen dat het een succes wordt. Want Hij heeft zich inderdaad verbonden aan dat volk. Het is zijn uitverkoren volk! Hun welzijn gaat hem ter harte. Hun toekomst is hem heilig. Hun vrede is zijn missie. En is de troonsbestijging van Salomo geen toeval. Salomo gelooft en erkent dat hij door God geroepen is op zijn positie. Om God en mensen te dienen.

Jij wordt niet geroepen als koning. Dat durf ik hier wel te zeggen. Maar met alle verschillen tussen Salomo en jou geldt wel het onderliggende principe: God heeft het welzijn, de toekomst en de vrede van zijn volk op het oog. En daarvoor zet Hij mensen in. Geeft Hij ze een opdracht, verantwoordelijkheid en vrijheid. Voor jou en mij is het zaak om je werk, je mogelijkheden, je positie, je energie, je verantwoordelijkheden te leren zien als een roeping van Godswege. Om jouw arbeid – klein of groot, vrijwillig of betaald, met handen of met je hoofd, binnenshuis of daarbuiten – te verbinden aan Gods missie. En om bidden voor je arbeid daarop te richten.

Als jij een softwareprobleem oplost, is dat een roeping van Godswege? Als jij de stofzuiger door de slaapkamer trekt, heeft dat met Gods missie te maken? Als jij weer zoveel klinkers legt om een straat te leggen, ben je dan met Gods werk bezig? Ik nodig je uit om die verbinding te maken. Om jouw werk te plaatsen in het grote verhaal van Gods zorg voor de mensen en zijn bedoeling met de wereld. Vanuit je liefde voor de Heer. En binden de liefde van de Heer. Zodat je hem kunt danken voor je taken. En leert bidden om zijn zegen erover. Leer jouw arbeid zien als een roeping van Godswege.

** dan leer je bidden om wijsheid als basiscompetentie

Je werk zien als een roeping. Dat is niet alleen maar een leuke denkoefening. Maar het bepaalt ook je werkhouding. Wat vind je belangrijk in je arbeid? Wat heb je nodig om met je werk God en mensen te dienen? Wie daar zicht op krijgt, leert bidden om de juiste werkhouding. Om wijsheid als basiscompetentie..

Meer dan vroeger zijn opleidingen gericht op het ontwikkelen van de juiste competenties. Natuurlijk moet je ook de benodigde vaardigheden beheersen en kennis hebben. Hoe je omgaat met gevaarlijke stoffen. Hoe je een open wond dichtnaait. Hoe je een website maakt. Maar belangrijker is dat je beschikt over de juiste competenties. Dat je verbinding kunt maken tussen theorie en praktijk. Dat je risico's kunt inschatten. Dat je de ander respectvol benadert.

Bij de basiscompetenties om je arbeid als kind van God uit te voeren – wat je ook te doen hebt – hoort wijsheid. Salomo vraagt erom, omdat hij beseft dat wijsheid de sleutel is om een goede koning voor Gods volk te zijn. En God is zo enthousiast over deze keuze dat Hij Salomo nog veel meer geeft.

Dat wijsheid voor een koning een belangrijke competentie is, kunnen we volgen. Voor onze koning en koningin is dat net zo. Dat koning Willem-Alexander gisteren openlijk excuses heeft gemaakt in Indonesië voor buitensporig geweld van Nederlandse soldaten, wordt als een wijze keuze beschouwt. Als een president dwaze of domme dingen roept – en ik geef maar even geen voorbeelden – komt dat zijn volk niet ten goede.

Maar wijsheid is voor iedereen van belang. Want met je werk oefen je invloed uit. Je draagt bij aan de ontwikkeling van mensen of aan hun welbevinden, of aan de samenleving, of je nu een kleine cirkel van invloed hebt, of een grote. Wijsheid is een basiscompetentie voor iedereen in het leven. Vooral als je je werk ziet als roeping van Godswege. Dan gaat het er niet om dat je je klussen zo snel mogelijk afwerkt. Of dat je zoveel mogelijk succes hebt of er zoveel mogelijk mee verdient. Want je weet dat je werk een hoger doel dient. Wijsheid heb je nodig om dat handen en voeten te geven.

Salomo vroeg om wijsheid om eerlijk en rechtvaardig recht te spreken. En om een goed beleid te kunnen voeren voor Gods volk. Zijn wijsheid werd de sleutel van een heerlijke periode voor Israël. Tientallen jaren was het een vrederijk: een tijd van welvaart en rust. Een voorbeeld voor het vrederijk dat komt met de wijsheid van Jezus Christus.

Jij hebt wijsheid nodig voor andere taken. Maar je hebt wel wijsheid nodig. Je wilt je werk met wijsheid doen. Dat kleurt je werkhouding. Wie bidt voor de arbeid, leert bidden om wijsheid. Als basiscompetentie voor je dienst aan God en mensen.

** wijsheid betekent luisteren naar God en mensen

Bidden voor arbeid heeft zo zijn eigen vragen. Begin ermee om te zoeken hoe je jouw werk ziet als onderdeel van Gods werk. Zodat je je arbeid als roeping leert zien van Godswege. Dan leer je bidden om wijsheid als basiscompetentie. Want wijsheid betekent luisteren naar God en mensen.

Is het wijs om in het komende jaar minder graan op je land te verbouwen of juist meer? Is het wijs om een nieuwe keuken te plaatsen of juist niet? Is het wijs om weer in beroep te gaan tegen de NAM, of is het wijs om het bod deze keer te accepteren?

We kennen de geschiedenis uit de Bijbel als het gebed van Salomo om wijsheid. Dat klopt ook wel. Maar als je goed leest, dan zie je dat Salomo een bijzondere uitdrukking gebruikt: 'Schenk uw dienaar een opmerkelijke geest'. Letterlijk staat er: 'Geef mij een 'luisterend hart'.' Dat vind ik zo'n prachtige uitdrukking! Later wordt het woord 'wijsheid' wel gebruikt. Maar het begint met een 'luisterend hart'. Dat is echt een sleutel om te leren zien wat wijsheid is. Wijsheid begint bij luisteren.

In het verhaal van Salomo gaat het om echt goed luisteren naar God: inzicht in zijn woord, je laten aanspreken door wat Hij zegt, je overgeven aan zijn beloften, laten binnenkomen wat zijn opdracht is. Echt luisteren naar God. Dat is een actieve inzet, waarbij lezen in de Bijbel, bidden om Gods Geest, kijken naar de Heer en overleggen met anderen samen op gaan. Dat je serieus neemt wat in Gods Woord staat, ook als het je misschien niet zo goed uitkomt of als het anders is dan je altijd gedacht hebt. Dat je door de teksten heenluistert en de stem van de Heer opmerkt. Dat je ook wat er om je heen gebeurt in gebed brengt om te ontdekken wat de Geest je ermee zeggen wil. God vraagt dat uitdrukkelijk van Salomo: blijf naar mij luisteren, want dat geeft wijsheid.

In het verhaal van Salomo gaat het ook om echt goed luisteren naar mensen. Als je doorleest kom je het wereldberoemde verhaal tegen van de twee vrouwen die vechten om een baby. En met zijn aanpak roept Salomo de ware moeder tevoorschijn. Want hij heeft niet alleen geluisterd naar de verhalen, maar ook tussen de regels door geluisterd naar hun verlangens, hun drijfveren en hun angsten. Echt luisteren betekent niet alleen letten op wát er gezegd wordt, maar ook dieper luisteren naar de behoeften, de beperkingen en de verlangens. Dat is een kunst op zich. Het vraagt om luisteren met echte aandacht en liefde.

Mag ik dat luisteren wat algemener maken? Is het niet de boer die goed luistert naar zijn land als hij beslist wat hij dit jaar zal inzaaien? Is het niet de monteur die goed luistert naar zijn technische gevoel om trefzeker een reparatie te kunnen uitvoeren? Is het niet de moeder die luistert naar haar niet-pluisgevoel om voor haar kind de dokter te bellen? Is het niet de ondernemer die goed luistert naar signalen en ontwikkelingen om op tijd een nieuwe investering te kunnen doen? Ook is een vorm van luisteren. Luisteren met het hart. Echte aandacht geven.

'Geef mij een opmerkelijke geest, een luisterend hart', bidt koning Salomo. Een hart dat zich met eerbied vult als God spreekt. Een hart dat zich met liefde en aandacht vult als het gaat over mensen, over dieren of over dingen. Een hart dat luistert naar de eigen gedachten en gevoelens, de intuïtie en ervaring. Wijsheid begint bij een hart dat luistert

naar God en mensen.

** vragen om wijsheid is bidden om Gods zegen over je arbeid

Biddag voor gewas en arbeid. Bidden voor het gewas valt ons vaak gemakkelijker dan bidden voor de arbeid. Want arbeid en geloof liggen niet altijd even dicht bij elkaar. En rond arbeid zijn altijd de nodige vragen aan de orde: doet mijn werk er wel toe? Neemt mijn werk niet een te grote plaats in? En wat als je geen plezier hebt in je werk, of helemaal geen werk kunt vinden? Het verhaal van koning Salomo leert je om jouw arbeid – hoe klein of groot ook – te verbinden aan het werk van God. Dan bidt je niet alleen om kracht voor je werk of een goed resultaat voor je inspanningen. Maar dan leer je te bidden om wijsheid als basiscompetentie. Dan wordt bidden een levenshouding, waarin je aandachtig luistert naar God, naar jezelf, naar anderen en naar de wereld om je heen.

Dat is een levenshouding waarin Jezus Christus ons tot voorbeeld is. Hij wordt de wijsheid genoemd. De vrede die Salomo met zijn wijsheid bevorderde laat iets zien van de vrede die ontstaat als je je overgeeft aan de wijsheid van Jezus Christus. Met de belofte van een rijk en lang leven, een gelukkig en eeuwig leven!

Het is ook de levenshouding waarvoor Jezus Christus ons de vrijheid geeft. Door ons te verlossen van het kwaad en van alle schadelijke drijvers. Door ons te bevrijden van onze schuld en van de afhankelijkheid van menselijke waardering en macht. Door ons te genezen van ons egoïsme en onze kortzichtigheid. Door ons te laten zien hoe we in zijn Koninkrijk leven en tegelijk in deze wereld aan de slag gaan. De handen die zich vouwen, zijn dezelfde handen waarmee je werkt! In de verzorging, in de bouw, in de IT. Om zich vervolgens weer te vouwen in dankzegging en voorbede. En met de doorgaande vraag om wijsheid.

Zo'n levenshouding vraagt om voldoende rust en ruimte. Door te bidden maak je die ruimte. En je oefent om die ruimte te beschermen. Natuurlijk is die rust en ruimte niet altijd aanwezig. Daarom houden we biddag. Om de verbinding tussen ons leven en onze God opnieuw te beseffen. Om ons leven in God licht te plaatsen. En Gods licht in ons leven op te merken. In gewas en in arbeid.

Amen